

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

C/FA/૪૩૯૦/૨૦૧૦

જજમેન્ટ તારીખ:૦૬/૦૯/૨૦૨૪

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની ઉચ્ચ અદાલતમાં
આર/પ્રથમ અપીલ નં. ૪૩૯૦/૨૦૧૦

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	પત્રકારને સોંપવામાં આવે કે નહીં?	
૩	શું ન્યાયધીશશ્રી ચુકાદાની વાજબી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	

પાનીબેન હિમસીંગ @હિમતસીંગ ચૌહાણ અને અન્યો
વિરુદ્ધ
દલવીરસિંહ વેદલસિંહ અને અન્યો.

ઉપસ્થીતી :

એમ. આર. એમ. ટી. એમ. હકીમ (૧૧૯૦)–અપીલકર્તા (ઓ) નંબર ૧,૧.૧,૧.૨,૨,૩ માટે
શ્રી અનિલ એસ શાહ (૩૯૮૮)–પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૫ માટે
એમ. એસ. લિલુ કે. ભાયા (૧૭૦૫)–પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૩ માટે
સેવારત નિયમ–પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૪ માટે
અસુરક્ષિત નિયમ–પ્રતિવાદી (ઓ) નંબર ૧,૨ માટે

કોરમ:માનનીય શ્રી જસ્ટિસ સંદીપ એન. ભટ્ટ
તારીખ:૦૬/૦૯/૨૦૨૪ – મૌખિક ચુકાદો

૧. વર્તમાન અપીલ મોટર વાહન અધિનિયમની કલમ ૧૭૩ હેઠળ અપીલકર્તા/દાવેદારો દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જે ૨૦૦૫ની મોટર અકસ્માત દાવા અરજી No.૬૨૩ માં મોટર અકસ્માત અને ટ્રિબ્યુનલ (મુખ્ય) દાહોદ તારીખના દાવાઓના ચુકાદાથી નારાજ અને અસંતુષ્ટ છે, જેના દ્વારા ટ્રિબ્યુનલે દાવો અરજીને આંશિક રીતે મંજૂરી આપી છે, જેમાં દાવો કરનાર/દાવેદારોને ચૂકવવા માટે ૯ ટકા વ્યાજ સાથે રૂ.૧,૨ અને ૩ જવાબદાર, સંયુક્ત રીતે અને અલગથી અને વિરોધીની સંખ્યા.૪ અને પને નિર્દોષ જાહેર કરવામાં આવ્યા હતા.

૨. વર્તમાન અપીલની હકીકતો નીચે મુજબ છે:

૨.૧ દાવેદારો દ્વારા દાવો અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે મૃતક હિમસિંહ લાલાભાઈ ચૌહાણ વાહન ટ્રક નં.GJ.૭X.૭૦૮૦ જે બરોડા ઇસ્પાત પ્રાઇવેટ લિમિટેડની માલિકીની હતી અને ૨૩.૨.૨૦૦૩ પર તે માલસામાન ભરીને ડ્રાઇવર તરીકે ઉક્ત ટ્રકમાં જઈ રહ્યો હતો અને જ્યારે તે રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ નં.૮, તે જ સમયે, No.HR-૪૬ B-૨૮૨૦ ધરાવતી એક વાહન ટ્રક વિરુદ્ધ બાજુથી આવી હતી, જે ટ્રક No.GJ.૭X.૭૦૮૦ સાથે ચલાવવામાં આવી હતી, પરિણામે અકસ્માત થયો હતો, જેમાં ટ્રક નં.GJ.૭X.૭૦૮૦-હીમતસીંહ ને ગંભીર ઇજાઓ થઈ હતી અને આખરે તેનું અવસાન થયું હતું.તેથી, દાવેદારોએ વળતર માટે દાવો અરજી દાખલ કરી હતી.

૨.૨વિરોધીઓને નોટિસ આપવામાં આવી હતી.વિરોધી નં.૩ અને ૫-વીમા કંપનીઓએ દાવો અરજીની સામગ્રીને નકારીને લેખિત નિવેદન દાખલ કર્યું છે.આ મુદ્દાઓ ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તૈયાર કરવામાં આવ્યા હતા.મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા.હરીફ પક્ષો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતો સાંભળ્યા પછી, ટ્રિબ્યુનલે આંશિક રીતે દાવા અરજી (ઓ) ને મંજૂરી આપી છે અને ઉપર નોંધ્યા મુજબ વળતર આપ્યું છે.

૨.૩ આથી, દાવેદારોએ આ અદાલત સમક્ષ હાલની અપીલ દાખલ કરી છે.

૩. અપીલકર્તા/દાવેદાર/ના વિદ્વાન વકીલોએ મુખ્યત્વે ક્વોન્ટમના આધારે વિવાદિત ચુકાદા અને ચુકાદાની ટીકા કરી છે અને એ પણ આધાર પર કે મૃતક જે ટ્રક ચલાવી રહ્યો હતો તેની વીમા કંપનીને વળતરની ચુકવણીમાંથી મુક્ત ન કરવી જોઈએ.તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે મૃતક ડ્રાઈવર તરીકે ટ્રક ચલાવી રહ્યો હતો અને ડ્રાઈવર તરીકે તેની આવક રૂ. ૫,૦૦૦/- ગણવી જોઈએ, જે ૨૦૧૩ (૧૦) એસ. સી. સી. ૬૯૫ માં નોંધાયેલા મીનૂ ૩૮ વિ/એસ સત્ય પ્રદુમ્મા મોહપાત્રાના કેસમાં ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખીને અને રૂ. ૫,૦૦૦/- ને નિર્ભરતા લાભની ગણતરી માટે આધાર તરીકે લેવી જોઈએ.વધુમાં, નેશનલ ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ પ્રણય સેઠી અને અન્યોના કેસોને ધ્યાનમાં રાખીને સંપત્તિના નુકસાન, અંતિમ સંસ્કારના ખર્ચ, સંઘના નુકસાનના શીર્ષકો હેઠળ વળતર માટે સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓની જરૂર છે. (૨૦૧૭) ૧૬ એસ. સી. સી. ૬૮૦ અને યુનાઈટેડ ઇન્ડિયા ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ, વિરુદ્ધ સતિન્દર કૌર @સતવિંદર કૌર (૨૦૨૧) ૧૧ એસ. સી. સી. ૭૮૦ માં અહેવાલ આપ્યો હતો.તેમણે એવી પણ રજૂઆત કરી હતી કે પ્રેમ અને સ્નેહની ખોટ અને જીવનની અપેક્ષા હેઠળ આપવામાં આવતી વળતરની રકમ ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને આપવાની જરૂર નથી.આથી તેમણે વળતરની રકમ વધારીને આ અપીલને મંજૂરી આપવાની રજૂઆત કરી હતી.

૪. બેદરકારીના મુદ્દા પર તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વત ટ્રિબ્યુનલે બંને ટ્રકો વચ્ચે બેદરકારીને ૫૦ ટકા દરે વહેંચવામાં ભૂલ કરી છે, જોકે વિરોધી ટ્રકના ડ્રાઈવરે પોતાનું નિવેદન આપ્યું ન હતું.વધુમાં, તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વીમાના કરાર હેઠળ, મૃતક દ્વારા ચલાવવામાં આવતા ટ્રકના ડ્રાઈવરના જોખમને આવરી લેતા વધારાના પ્રીમિયમની ચૂકવણી કરવામાં આવી હતી, જેમ કે I.M.T.૧૭ દ્વારા પ્રદાન કરવામાં આવ્યું છે અને તેથી, વીમા કંપની સાથે ઉપરોક્ત

સમર્થન અને કરારને ધ્યાનમાં રાખીને, બેદરકારી હોવા છતાં, વિરોધી નં.૪ અને પને સંયુક્ત રીતે અને અલગ અલગ રીતે મૃતકની ફાળો આપતી બેદરકારી તરીકે ગણવામાં આવતી રકમના ૫૦ ટકા ચૂકવવા માટે જવાબદાર ઠેરવવા જોઈએ.તેથી તેમણે વિવાદિત એવોર્ડમાં તે મુજબ ફેરફાર કરવાની અને આ અપીલને મંજૂરી આપવાની પ્રાર્થના કરી હતી.

૫. તેનાથી વિપરીત, પ્રતિસ્પર્ધા માટે વિદ્વાન વકીલો નં.૩ – વીમા કંપની અને વિરોધી નં.૫ તેઓએ રજૂઆત કરી છે કે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલે બેદરકારી અને માત્રાના મુદ્દા પર વિવાદિત ચુકાદો અને ચુકાદો યોગ્ય રીતે પસાર કર્યો છે જે ન્યાયી અને યોગ્ય છે અને તેમાં દખલ કરવાની જરૂર નથી.

૬. મેં સંબંધિત પક્ષો દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં લીધી છે.મેં રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહીનું અવલોકન કર્યું છે.હું ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા વિવાદિત ચુકાદા અને ચુકાદામાંથી પસાર થયો છું.મેં ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ પક્ષકારોની દલીલો પર પણ વિચાર કર્યો છે.

૭. અકસ્માત અને વાહનોની સંડોવણીની હકીકત વિવાદિત નથી.વિદ્વાત ટ્રિબ્યુનલે ફરિયાદ, શપથ પર દાવેદારના નિવેદન, ઘટના સ્થળના પંચનામાને ધ્યાનમાં લીધા છે અને બંને વાહનોના ડ્રાઇવરોને અકસ્માત માટે બેદરકારીભર્યા ગણાવ્યા છે, જે ન્યાયી અને યોગ્ય છે અને તેમાં દખલ કરવાની જરૂર નથી.

૮. વધુમાં, રેકૉર્ડ પર રજૂ કરવામાં આવેલી વીમા પોલિસી પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ડ્રાઇવરના જોખમને આવરી લેતા વધારાના પ્રીમિયમની ચૂકવણી કરવામાં આવી હતી અને તેથી, વિદ્વાત ટ્રિબ્યુનલે વીમા કંપનીને દાવેદારોને વળતર ચૂકવવામાંથી મુક્ત કરવામાં ભૂલ કરી છે.આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, ૨૦૨૨ (૧) જી. એલ. આર. ૪૪૦ માં અહેવાલિત વાલીબેન લક્ષ્મણભાઈ ઠાકુર

(કોલી) વિરુદ્ધ કંડલા ડોક લેબર બોર્ડના કેસમાં આ અદાલતની પૂર્ણ ખંડપીઠે આપેલા નિર્ણયનો સંદર્ભ ફળદાયી રહેશે, જેમાં તે ફરાર ૧૩ માં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે:

“૧૩. આમ, જ્યારે વાહનનો માલિક વધારાનું પ્રીમિયમ ચૂકવે છે અને તે વીમા કંપની દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે છે, ત્યારે વીમા કંપનીની જવાબદારી મોટર વાહન અધિનિયમ હેઠળ લંબાવવામાં આવે છે. કાયદાની કલમ ૧૪૭ સ્પષ્ટપણે વીમા પોલિસી હેઠળ ચૂકવેલ ચાલક અને વાહકના જોખમને આવરી લેવા માટે વૈધાનિક જવાબદારી માટે સૂચવે છે, જે કરારની બાબત છે. માલિક દ્વારા આવા વધારાના પ્રીમિયમની ચુકવણી પર, માલિકની જવાબદારી વીમા કંપની પર સ્થાનાંતરિત થાય છે. આમ, ચૂકવેલ ચાલક અને વાહકનું જોખમ વીમા પોલિસી હેઠળ આવરી લેવામાં આવશે. જ્યારે વધારાનું પ્રીમિયમ ચૂકવવામાં નહીં આવે ત્યારે જ કર્મચારી વળતર અધિનિયમ, ૧૯૨૩ મુજબ જવાબદારી રહેશે અને આવા કિસ્સાઓમાં વળતરની ગણતરી અધિનિયમ હેઠળ સૂચવ્યા મુજબ કરવામાં આવશે જે કાયદાની જોગવાઈઓ હેઠળ પૂરી પાડવામાં આવેલી હદ સુધી મર્યાદિત છે. જો કે, જ્યારે માલિક વીમા કંપનીને તેના ચૂકવેલ ડ્રાઈવર અને વાહકની કાનૂની જવાબદારીને આવરી લેવા માટે વધારાનું પ્રીમિયમ ચૂકવે છે, ત્યારે વીમા કંપની વળતરની ચુકવણી માટે અમર્યાદિત જવાબદારીનો અવકાશ વધારી રહી છે, જ્યારે વધારાનું પ્રીમિયમ સ્વીકારવામાં આવે છે. વીમા કંપનીની જવાબદારી લંબાવવામાં આવે છે અને તેને વીમાકૃત વાહનના ડ્રાઈવરના આવા વર્ગની સ્વ-બેદરકારી અથવા અન્યથા મુદ્દો ઉઠાવવાનો કોઈ અધિકાર નથી. આઈએમટી ૨૮ મુજબ વધારાનું પ્રીમિયમ સ્વીકારીને, વીમા કંપનીએ કાયદાની કલમ ૧૪૭ હેઠળ કલ્પના કરાયેલ પેઈડ ડ્રાઈવર અને કંડક્ટરને કાનૂની જવાબદારીની કલમ હેઠળ તેની જવાબદારી લંબાવવાની ઈચ્છા વ્યક્ત કરી હતી. આમ, અમારા મતે, વીમા કંપનીને વીમાધારક-આવા વર્ગના વાહનોના માલિક પ્રત્યેના વીમાના કરારથી ઉદ્ભવતા વળતરની કલમ હેઠળ તેની કાનૂની જવાબદારી ટાળવાનો કોઈ કાનૂની અધિકાર નથી.”

૯. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, વર્તમાન કિસ્સામાં, મૃતક ઉપરોક્ત ટ્રકમાં ચાલક હતો અને વીમા કંપનીએ ઉપરોક્ત ટ્રકના ચાલક/માલિક/મુસાફરના જોખમ કવરેજ માટે Rs.૧૦૦ નું પ્રીમિયમ સ્વીકાર્યું છે અને તેથી, અપીલકર્તા-વીમા કંપની વળતર ચૂકવવા માટે

જવાબદાર છે અને તે મૃતકની બેદરકારીને ધ્યાનમાં લીધા વિના ચૂકવણી કરવાની તેની જવાબદારીમાંથી છટકી શકશે નહીં.

૧૦. જ્યાં સુધી વળતરની વાત છે, મીનૂ ૩૮ (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં મૃતકના ચુકાદાને ધ્યાનમાં લેતા, મૃતકની આવક રૂ. ૨,૫૦૦/- ને બદલે રૂ. ૫,૦૦૦/- ગણવી જોઈતી હતી, કારણ કે મૃતક ટ્રકમાં ચાલક હતો, જે એક કુશળ નોકરી છે અને સંભવિત આવકને ૫૦ ટકા પર ધ્યાનમાં રાખીને અને વ્યક્તિગત ખર્ચ માટે એક ચતુર્થાંશ કપાત કરીને અને ૧૬ ના ગુણકને લાગુ કરીને, જે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા યોગ્ય રીતે લેવામાં આવે છે, નિર્ભરતા લાભની ખોટની રકમ ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ. પીડા, આઘાત અને વેદનાના માથા હેઠળ આપવામાં આવેલી રકમ ન્યાયી અને યોગ્ય છે અને આ રકમ પ્રેમ, સ્નેહ અને જીવનની અપેક્ષા ગુમાવવાના માથા હેઠળ આપવામાં આવે તે જરૂરી નથી, જે વિદ્વાન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા ખોટી રીતે આપવામાં આવે છે. નેશનલ ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ પ્રણય સેઠી અને અન્યના કેસમાં ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં રાખીને સંપત્તિના નુકસાન, સંઘના નુકસાન અને અંતિમ સંસ્કારના ખર્ચની રકમમાં વધારો કરવો જરૂરી છે. (૨૦૧૭) ૧૬ એસ. સી. સી. ૬૮૦ અને યુનાઈટેડ ઇન્ડિયા ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ, વિરુદ્ધ સતિન્દર કૌર @સતવિંદર કૌર (૨૦૨૧) ૧૧ એસ. સી. સી. ૭૮૦ માં અહેવાલ આપ્યો હતો.

૧૧. તેથી, કુલ વળતર નીચે મુજબ હશે, જે દાવેદાર/ઓ મેળવવા માટે હકદાર છે/છે.

ચોક્કસ રકમ (રૂ.)	
ભવિષ્યની આવકની ખોટ ૫, ૦૦૦/- અને ૫૦ ટકા સંભવિત આવક ઉમેરીને અને વ્યક્તિગત ખર્ચ માટે એક ચતુર્થાંશ કપાત કરીને, તેને ૧૨ સાથે ગુણાકાર કરીને અને ૧૬ લાગુ કરીને.	૧૦,૮૦,૦૦૦/-
સંપત્તિની ખોટ	૧૮,૧૫૦/-
અંતિમ સંસ્કારનો ખર્ચ	૧૮,૧૫૦/-
પાંચ આશ્રિતોની કન્સોર્ટિયમની ખોટ	૨,૪૨,૦૦૦/-

કુલ.	૧૩,૬૮,૩૦૦/-
ઓછું: જે રકમ પહેલેથી જ આપવામાં આવી છે (૫૦% ના રૂ. ૫,૫૭,૪૦૦-મૂતકની બેદરકારી બાદ કર્યા પછી)	૨,૭૮,૭૦૦/-
વધારાની રકમ કે જેમાં વધારો કરવામાં આવ્યો છે	૧૦,૮૯,૬૦૦/-

૧૨. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, નીચેનો આદેશ પસાર કરવામાં આવે છે.

૧૨.૧ હાલની અપીલ આંશિક રીતે માન્ય છે.

૧૨.૨ મૂળ પ્રતિસ્પર્ધી નં.૩ -નેશનલ ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડ અને હરીફ નં.૫-યુનાઈટેડ ઇન્ડિયા ઇન્શ્યોરન્સ કંપની લિમિટેડને આ આદેશ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી છ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર, દાવો અરજીની તારીખથી સંબંધિત ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ તેની અનુભૂતિ થાય ત્યાં સુધી ૯ ટકા વ્યાજ સાથે, જો હજુ સુધી જમા કરવામાં ન આવી હોય તો, સંપૂર્ણ રકમ (વધેલી રકમ સહિત) નો ૫૦ ટકા હિસ્સો જમા કરાવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો છે.

૧૨.૩ આ અદાલતના આદેશને અનુસરીને ટ્રિબ્યુનલ અને/અથવા એફ. ડી. આર. માં પડેલી રકમ, જો કોઈ હોય તો, આ ચુકાદાને અનુસરીને જમા કરવામાં આવેલી રકમ સાથે, દાવેદારને, તેના પર ઉપાર્જિત વ્યાજ સાથે, જો કોઈ હોય તો, એકાઉન્ટ પેચી ચેક દ્વારા, યોગ્ય ચકાસણી પછી અને યોગ્ય પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા પછી, આજથી છ અઠવાડિયાના સમયગાળાની અંદર વિતરિત કરવામાં આવશે.

૧૨.૪ રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત ટ્રિબ્યુનલને તાત્કાલિક પરત મોકલવામાં આવે.

(ન્યાયમૂર્તી-સંદીપ એન. ભટ્ટ)

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.